

Suvremene funkcije i poslanja muzeja

Vrkljan-Križić, Nada

Source / Izvornik: **Zbornik I. kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti, 2004, 353 - 358**

Conference paper / Rad u zborniku

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:254:289929>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-31**

Repository / Repozitorij:

[PODEST - Institute of Art History Repository](#)

Suvremene funkcije i poslanja muzeja

Duh mjesta

Muzeji su posljednjih desetljeća postali izuzetno važni u svijesti ljudi. Kao što se nekada u kulturnim i sakralnim objektima, hramovima, katedralama, crkvama, mogla sagledati ljudska supstanca nekog mjesta, njegov identitet, duhovnost, kultura i civilizacijski dosezi, danas se to u našem pretežno sekularnom svijetu doživljava u muzejima — koji na sebi svojstven način prenose i odražavaju duh mjesta i njegovih stanovnika. Upravo taj cilj trebao bi biti bitan pokretač raznovrsnih istraživanja usmjerenih ka sadržaju koji će muzej njegovati i *spiritus movens* pronalaženja najboljih načina kako da se taj duh mjesta prenese, tj. komunicira posjetiteljima najrazličitijih profila. Da bi se u tome uspjelo, on prije svega treba biti prepoznat od stanovnika samih, dakle od građana koji žive u i sa svojim gradom. U filozofskom i sociološkom smislu to je danas ponekad posebno teško, pogotovo u uvjetima kao kod nas, na primjer, kada se radi o gradovima s razorenim građanskom supstancom, koja se tek treba ponovno izgraditi.

Muzeji se više ne grade samo s razloga da bi udomili pojedine zbirke ili pojedinačne programe, nego i da bi regenerirali pojedine gradove. Sjetimo se Bilbaoa, koji se tek izgradnjom svojeg novog *Guggenheim-muzeja* upisao u nezaobilaznu kulturnu meku na karti Europe. Tijekom cijele druge polovice prošloga stoljeća, a trend se nastavlja i dalje, bili smo svjedocima izgradnje brojnih muzeja po cijelome svijetu te spektakularnih natječaja za muzejske zgrade — *Guggenheim-muzej u Bilbaou*, *Židovski muzej u Berlinu*. Takvi su i raniji primjerci — *boom* muzejske izgradnje u Njemačkoj sedamdesetih i osamdesetih godina te novi muzeji u Francuskoj, Sjedinjenim Američkim Državama, Japanu i drugdje. Takvi natječaji ocrtavali su specifičan pristup izgradnji muzeja, jer muzeji su postali jedan javni diskurs, javna aktivnost i javna atrakcija. Njihova je funkcija stoga tako važna jer ona u sebi sažimlje želje građana, njihove emocije i vizije, njihovu prošlost, sadašnjost i budućnost, kao što mora istovremeno voditi ravnopravan dijalog sa strukom kojoj je povjerena zadaća osmišljavanja toga sadržaja.

U tom smislu prvi zadatak svakog suvremenog muzeja, bez obzira o kojem se sadržaju radilo, mora biti jasno očitovanje *duha samoga mjesta*, njegove osobnosti i prepoznatljivosti, njegove ljepote i identiteta. Što je kultura drugo, doli *identi-*

tet koji živi, a mi ga pokušavamo približiti na najbolji mogući način nekome tko ga želi upoznati kao kulturu — identitet našega mjesta i nas samih. Da bi nam to uspjelo, muzej ima jednu od iznimno važnih uloga, pored one još lakše čitljive, što je posjeduju nepokretni spomenici ili kulturna baština u cjelini, koji su evidentnije prisutni na otvorenom prostoru nekoga lokaliteta. Sjajne primjere povezanosti novih muzejskih zdanja upravo s takvim lokalitetima i mogućnost iščitavanja specifičnosti mjesta nalazimo, na primjer, u Francuskoj, u *novom Muzeju — memorijalu Velikoga rata* arhitekta Henrija Cirianija, otvorenom 1992. u gradu Péronne ili u *Arheološkom muzeju* na arheološkom nalazištu Saint-Romain-en-Gal, arhitektonskog atelijera Chaixa Morla i suradnika, otvorenom 1995./96. godine.

Muzej u Péronneu, malom gradiću od 10.000 stanovnika, nalazi se na raskrižju teških bitaka iz Prvoga svjetskog rata, a osnovni sadržaj mu je sjećanje na milijune ljudi poginulih između 1914. i 1918. godine. Njegove su ambicije internacionalne i ne ograničavaju se samo na ratne operacije. On se više bavi društvenim posljedicama toga konflikta. Zato se u njemu nalazi mnogo predmeta iz građanskog života koji dokumentiraju svakodnevni život i kulturu boraca, njemačkih, francuskih, britanskih i drugih savezničkih vojnika, što uz arhivske dokumentarne filmove omogućuje komparativno čitanje podataka. U prizemlju je prostor za boravak posjetilaca s kafeterijom, restoranom, prostorijama za pedagoški rad i uredima što se otvaraju prema javnom šetalištu uređenom uz jezero uz koje je muzej smješten i omogućava ugodan boravak u prirodi. Intencija je jasna — nagnati posjetitelja na razmišljanje i omogućiti mu opuštanje u miru i tišini prirode kako bi spoznao strahotu ratnog uništenja koje može tako nemilosrdno ugroziti svaki ljudski život. U suprotnosti s time ističe se ljepota života ako ga uspijemo do-
stojanstveno živjeti.

Koncepcijski sličan muzej memorije je *Židovski muzej* u Berlinu, arhitekta Daniela Libeskinda. Taj muzej je iznad svega ideja i upozorenje — strahota praznine koja je nastala u građanskoj supstanci Berlina uništenjem, pogubljenjem ili deportacijom tisuća njegovih stanovnika Židova za vrijeme Drugoga svjetskog rata. Muzej karakteriziraju dramatična simbolička mjesta koja utjelovljuju sav užas holokausta i praznine koja je time nastala u memoriji i tkivu grada. I tu

nalazimo jasan kontrast dobra i zla, pozitivnog i negativnog u ljudskoj prirodi i univerzalnu poruku o ljepoti i uzvišenosti života.

Takvi muzeji preuzeli su na sebe ulogu savjesti čovječanstva. Takvu funkciju muzeji ranije nisu posjedovali. Na taj su način oni postali nadomjescima najsvetijih mjesta u memoriji ljudi i za sadašnjost i za budućnost te njihovo poslanje nadaleko nadilazi uobičajenu misiju muzeja.

Sveobuhvatna koncepcija kulture — kompleksnost civilizacijske priče

Kompleksni muzeji lijepih umjetnosti, za razliku od ranije spomenute koncepcije, češće su nekom vrstom enciklopedije koja se zasniva na principima utemeljenim početkom 19. stoljeća, a čega je jedan od najrepresntativnijih predstavnika zasigurno *Muzej Louvre* u Parizu. Lijepo umjetnosti podrazumijevaju i predmete prethistorije, antike, staroga Egipta, umjetničke predmete različitih razdoblja i podneblja, kao i velika djela slikarstva ili kiparstva. Današnji glavni zadatak takvih enciklopedijskih muzeja je osovina koju treba odabrati da bi ih se prema njoj reorganiziralo u skladu s bitnim promjenama u načinima suvremene prezentacije baštine. Louvre je tu učinio sjajne pomake. Genijalna Peieva piramida u njegovu dvorištu i sve ono što se nalazi ispod nje učinila je to staro muzejsko zdanje maksimalno otvorenim javnosti, suvremenim i privlačnim u svakom pogledu, a nove osuvremenjene koncepcije postava dosljedno se provode u brojnim njegovim odjelima. S druge strane, često se postavlja pitanje treba li i dalje zadržavati takvu mnogodisciplinarnost i ima li takav tip muzeja danas uopće smisla. Kustos lyonskog *Muzeja lijepih umjetnosti* Philippe Durey, na primjer, potpuno stoji na strani takve koncepcije i to prije svega zbog njezina evidentnog pedagoškog interesa. Ona, naime, omogućuje jednu šetnju kroz civilizacije. On to smatra suštinom jedne *sveobuhvatne koncepcije kulture*, koja omogućuje da se u jednoj šetnji od četiri sata prođe od vremena faraona do Picassa, čime se može pokazati međusobno ispreplitanje tih razdoblja i prijelomni trenuci lomova među njima. Ovaj muzej načinio je tijekom devedesetih godina uspješnu, potpunu restrukturaciju unutrašnjosti (arhitekt Ph. Ch. Dubois) i otvorio svoj novi postav 1998. godine.

Na takvim primjerima dolazimo do onog drugog bitnog trenutka u funkciji današnjeg muzeja — *kako ispričati tu kompleksnu civilizacijsku priču?*

Frans Schouten, docent kulturnog turizma iz Nacionalnog instituta za turizam i transport u Bredi, Nizozemska, reći će za sebe, pa tako i za muzealce i druge kulturne djelatnike ili ustanove koji se bave komunikacijom kulturne baštine: »Ja sam profesionalni pripovjedač.« Ja, dakle, pričam priču. Privući ću posjetioca ako mu kroz artefakte koje posjedujem dam *san*, san koji se sastoji od *mita*, *magije* i *misterije*. Pored toga, ona nenametljivo prisutna *istina* i *kulturološko* ili *umjetničko značenje predmeta samih* plasira se u svijest ljudi na jedan način koji je mnogo efikasniji i sofisticiraniji za

najrazličitije profile posjetilaca, koji ne moraju obavezno posjedovati neko istančano predznanje, a ne moraju se pritom u takvoj ustanovi osjećati nelagodno jer mnogo štošta ne razumiju. Tu on nalazi ključ atraktivnosti nekog muzeja ili kulturnog lokaliteta. Kroz »priču« u muzejima mi zapravo reinterpreteramo povijest. »Povijest je fluidni kontinuitet«, kaže Schouten. »Povijest su sjećanja i priče, a znanstvenik često ubija kreativni duh« ne ostavljajući dovoljno mjesta mašti. Ono što mi danas želimo postići u našim muzejima je poticanje mašte, omogućavanje jednog kreativnog odnosa prema prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, a ne puko gomilanje znanja i činjenica.

Nicole Gesché-König, profesorica povijesti umjetnosti i arheologije, koja se bavi edukacijom u muzejima, također ističe: »Nemojmo nikada smetnuti s uma ljudsku dimenziju naše zadaće: mi smo pojedinci, naši posjetitelji su pojedinci, a iza svakog muzejskog predmeta uvijek se krije ljudsko biće sa svojom senzibilnošću, radostima, strahovima, znanjem, mudrošću, koje valja poštovati i uzeti u obzir prije svega«.

Uspješna komunikacija — kvaliteta interpretacije

»Muzeji su nepotkupljivi svjedoci naše prošlosti. Mnogo toga što nas okružuje — građevine, umjetnički spomenici — nestaje, biva uništeno nemarom ili lošom politikom, ili ratom i sličnim razaranjima — i o tome ne ostaje nikakva traga. Muzeji su jedina mjesta na kojima se možemo zaustaviti, odmoriti i sagledati prošlost. Najveći izazov našega posla upravo je *uspješna komunikacija*«, kaže Nicole Gesché.

Tako se vraćamo onoj početnoj tvrdnji da su današnji muzeji katedrale duha — mjesto kontemplacije u kojem spoznajemo tko smo i odakle dolazimo. Dok su u 19. stoljeću muzeji bili namijenjeni eliti, buržoaziji, ljudima koji su imali novca i vremena uživati u blagodatima života, danas muzeji pokazuju duboku potrebu za sudjelovanjem cijele javnosti. *Svatko danas ima pravo posjetiti muzej. Pravo na kulturu mora biti fundamentalno pravo svih stanovnika.* Muzej je mjesto za sanjanje i oplemenjivanje svakidašnjice. Pored toga, on je mjesto suptilne edukacije, mjesto na kojem se stječu nove sposobnosti, na kojem se svijet vidi na nov način. Da bi ispunio taj svoj tako kompleksan i osjetljiv zadatak, muzej mora posebno voditi računa o kvaliteti interpretacije svoje građe.

Cilj interpretacije nije instrukcija, već provokacija, reći će Schouten. »Interpretacija nije isto što i obasipanje informacijama, već je relativizacija bazirana na informaciji; interpretacija se mora odnositi na nešto unutar ličnosti ili iskustva posjetioca.« Stoga također apelira za muzejima kao svojevrsnim atrakcijama za posjetioca. Ali atrakcijama temeljenim na kvaliteti i visokorazvijenoj kulturološkoj svijesti, mjestima gdje ćemo naći duševnu ravnotežu i odgovor na kompleksna pitanja naporene svakidašnjice. Tu bih ponovno spomenula grad *Bilbao* kao pravu metaforu ulaska u novo 21. stoljeće. *Guggenheim-muzej* arhitekta Franka Gehrya, otvoren 1997. godine kao Muzej suvremene umjetnosti pravo je

dijete svojega doba — sublimat kulture i umjetnosti, civilizacijskog duha današnjice, umjetnosti arhitekture i urbanizma jednoga grada otvorenog najsmionijim zamislima.

Ono što dodatno fascinira i dokazuje uspješnost ovako koncipirane i oblikovane institucije je podatak da je samo u godinu dana javnog djelovanja ovaj muzej isplatio svoju investiciju od 100 milijuna dolara, koliko je koštala Gehryeva zgrada.

Važan element u urbanističkoj i arhitektonskoj koncepciji ovoga muzeja bila je deviza: »U ujedinjenoj Europi, gdje nacije odustaju od svoje važnosti u korist gradova koji po značenju rastu, zvjezdane zgrade budućnosti utirat će put za definiranje novoga kulturnog ustroja.« Grad na taj način dobiva posebno značenje u globalnoj civilizacijskoj slici svijeta, o čemu treba itekako voditi računa. Muzej postaje novim posebnim obilježjem nekoga grada i razlogom zbog kojega će ga se posjetiti.

Dijalog kustosa i arhitekta — uloga države/grada

Pri svakoj izgradnji ili adaptaciji nekog muzeja nužan je dijalog između arhitekta i kustosa te grada kao trećega partnera, kako bi se došlo do najboljeg i najatraktivnijeg rješenja za konkretno mjesto za koje se muzej stvara. Atraktivnost ne mora nužno asocirati na *Disneyland*, kako se to ponekad čini i čega se s pravom pribijavaju neki muzealci. Jer, svako pretjerivanje u atraktivnosti nauštrb kvalitete sadržaja i načina njegova komuniciranja javnosti dovelo bi u pitanje onu bitnu svrhu muzeja kao, citiram: »nekommercijalne, stalne ustanove u službi društva i njegova razvitka, koja je otvorena javnosti i koja u svrhu proučavanja, obrazovanja i zadovoljstva nabavlja, čuva, istražuje, komunicira s publikom i izlaže materijalna svjedočanstva o ljudima i njihovoj okolini«, kako to definira ICOM-ov kodeks profesionalne etike. Atraktivnost se, osim toga, ne postiže samo velebnim zdanjima pred kojima nam zastaje dah. Ona se može postići i na mnogo suptilnije, iako teže načine — emancipacijom građe i načinom njezine prezentacije, a u slučajevima kada nemamo mogućnosti za izgradnju najsuvremenijih arhitektonskih čuda. Ne treba, ipak, zaboraviti da su sanjari i vizionari, te nepodilaženje konvencijama i umrtvljujućoj neuznemirujućoj osrednjosti, uvijek pokretali svijet prema naprijed. To je kod nas, u kontekstu sociološko-kulturoloških i gospodarstvenih realnosti te u pomanjkanja interesa za stvarni humani procvat kulturnih djelatnosti, posebno teško. Ako je još do prekjučer kod nas vrijedila deviza »kultura je potrošnja«, to se, na žalost, ne može promijeniti preko noći. Mi već preduge živimo u trajnom pomanjkanju kontinuiteta civilizacijskog i kulturnog razvoja i u klimi ugroženih građanskih sloboda. Posljednjih desetak godina u kulturološkom nas je smislu dramatično gurnulo unatrag, iako ima nekih muzeja koji su kvalitetno osuvremenili i obnovili svoje postave, ali bitna je ona druga strana — recepcija javnosti i potreba javnosti za muzejem. Ljudi se ne mogu preodgojiti preko noći, pa se tako ne može ni stvoriti svijest o kulturi kao jednom od najvitalnijih razvojnih elemenata društva.

Dijalog između arhitekta i kustosa ključan je za kvalitetno planiranje novog ili za adaptaciju starog muzeja. Pretpostavka za kvalitetnu realizaciju zamisli uvijek su i neophodno potrebna financijska sredstva, bez kojih ništa nije moguće učiniti kako treba. Zato je tu nužan sudionik u razgovoru grad ili država kao treći sugovornik, ako su se odlučili okrenuti kulturi kao svojem najvitalnijem sadržaju i razvojnom interesu, a što se kod nas u posljednje vrijeme počinje polako uvažavati, pa makar nerijetko i samo deklarativno.

Mi danas živimo povijesni trenutak konačnog oslobođenja od svih mogućih stega. Znamo li ga prepoznati, možemo li ga iskoristiti na pravi način u svoj punini njegovog inspirativnog naboja za jedan kvalitetniji, kulturniji i demokratičniji pogled prema budućnosti? Naše se mišljenje ne uvažava uvijek na pravi način. Umjetnike se također premalo uključuje u oplemenjivanje i kreiranje kulturnog okoliša. Umjetnici bi morali aktivno i stvaralački sudjelovati u tim procesima, što kod nas najčešće još nije slučaj. Umjetnost i kultura ne smiju biti na margini ostalih djelatnosti, već ih treba reintegrirati kao stvarnu kreativnu snagu u obnovi društva u cjelini. Država bi morala biti stvarni zaštitnik umjetnosti i kulture, organizator kulturnog svijeta i najvažniji stup njezine ekspanzije.

Poslanje muzeja — bitna promjena odnosa prema publici

Suvremena funkcija i poslanje muzeja kao interpretatora povijesti, kulturne baštine ili suvremenog stvaralaštva u trenutku njegova nastajanja kompleksna je i izazovna. Ako želimo da današnji muzej, pored svojih osnovnih funkcija sakupljanja, čuvanja, stručne i znanstvene obrade građe te obrazovne prezentacije i izlaganja javnosti, bude još i interdisciplinarni centar za razmjenu informacija, znanja i spoznaja i multimedijски centar za umjetnost, kulturu i kulturnu akciju, kao mjesto trajnog i kontinuiranog javnog okupljanja, edukacije i informacije, ali i zabave i ugone, onda je jasno kako ga kompleksno i efikasno treba koncipirati iznutra i izvana. Ta okrenutost javnosti, kao jedna od bitnih deviza novoga doba, podrazumijeva sadržaj koji toj javnosti treba i koji korespondira s njenim željama i potrebama. Svaki muzej mora imati svoju »misiju« — jasno određen zadatak radi kojega ga je društvo osnovalo i radi čega ga financira. Izjave o poslanju novijeg su datuma, javljaju se tek zadnjih desetak godina. Ono što je bitno svijest je o tome da je muzej *kulturni projekt*, a da posjetitelji predstavljaju *doživljaj kulture (l'aventure culturelle)*. Radi se o fluidnim, efemernim vrijednostima u sferi osjećaja i ideja. Muzej mora pridonijeti kvaliteti života, određenom »uljepšavanju duše«, kako je to nazvao Tomislav Šola. Uloga kustosa stoga se sasvim promijenila posljednjih desetljeća. Uloga muzejskih postava također. Oni moraju biti aktivni i komunikativni. Jasni i pregledni. Moraju pružati ugodu i zadovoljstvo, a ne samo znanje i učenje. Moraju omogućiti sudjelovanje posjetilaca u stjecanju novih spoznaja ili vještina. Kreativnost zasnovana na znanosti treba odgovarati potrebama korisnika. Stručnja-

cima se mora omogućiti rad u studijskim depoima i sličnim radionicama, arhivima, knjižnicama... Mora se postići zadovoljavajuća preglednost građe i objašnjenje pojedinih zanimljivih fragmenata interpolacijom živih slika — kompjutorskom animacijom ili video-filmovima ugrađenima u postav, koji sažeto i zanimljivo ekspliciraju pojedine stvari, vrijeme i prostor, kao i procese njihova nastanka. Sve nam to današnja sofisticirana tehnologija omogućuje. Neophodno je dovesti pojedine predmete u kontekst s vremenom na koje se odnose, što je iznimno važno za ukupnost informacije. Moguće ga je kreirati na razne načine, koji sistemom asocijacija daju trenutačnu sliku o vremenu i prostoru kada je što nastalo i pod kojim uvjetima. Na taj način omogućuje se poimanje kulture kao živog identiteta kojeg svatko može razumjeti, aktivno sudjelovati u njemu i poistovjetiti se s njim.

Upravo poistovjećivanje je bitno u emocionalnom odnosu posjetioca prema toj, ustvari mrtvoj građi koju mu prezentiramo. Na taj način mi joj ponovno udahnujemo život i on je osjeća svojom, sastavnim dijelom vlastite povijesti i inspiracijom za sutrašnjicu. Muzeji posjeduju nevjerojatnu riznicu građe koja nam otvara prozor u naš identitet, izaziva nostalgiju za prošlim, emocionalno nas oplemenjujući posreduje nam povijest i svjedoči o njezinoj autentičnosti, ali i nagoni nas na sanjanje — potiče na oplemenjivanje naše svakidašnjice.

Nas muzealce ne određuje ideologija profita ili prestiža u odnosu na nekoga drugoga. Nas određuje poslanje da bude-mo na strani dobra i istine.

Muzeji kao »neprofitne ustanove moraju najprije sanjati, a tek potom čvrsto držati u ruci svoju posebnu, krajnju svrhu«, piše Tomislav Šola. »Mogli bismo reći da muzeji ne mogu imati bolju i višu svrhu nego da sa stanovišta znanosti osvijetle, donekle objasne i, svakako predstave 'ljudsku komediju'.« Shvatimo to kao pjesničku metaforu ljudskog postojanja.

Današnje je društvo postalo tako kompleksno, a socijalna kohezija tako fragilna, da su mnoge vrijednosti dovedene pod znak pitanja, a ljudima više od svega treba utjehe i ponovnog otkrivanja pravih vrijednosti. Sve im to u ovom, do krajnjih granica ubrzanom i kaotičnom vremenu, mogu pružiti baš muzeji. Današnji kustosi stoga ne mogu biti samo znanstvenici, muzeolozi, muzealci, pedagozi ili istraživači na svom uskom području interesa. Pored toga, oni moraju biti i sociolozi, psiholozi — čak »psihijatri«, pjesnici i pripovjedači, humana bića prije svega i iznad svega, a tek potom edukatori i »dosadni« profesori.

Oni moraju znati misliti slobodno i kreativno. Jedino će tako uspjeti u svom poslanju. A ono je prije svega: *briga za opće dobro, kultura jednako dostupna svakome — i djeci i odraslima, kultura i umjetnost kao savjest čovječanstva, ali i kao stvaralački pokretač za stvaranje jednog boljeg i pravednijeg svijeta, kao nešto pozitivno, što predajemo u ruke mladih naraštaja. Nije li upravo to uloga kulture i umjetnosti kao odraza svekolike ljudske slobode i kreativnosti?* Muzeji su samo jedan od važnih segmenata koji sudjeluju u tom procesu.

Literatura

Beroš, N., Ah! Muzeji, razgovor s Nicole Gesché-König, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 3/1997., str. 11-14, Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb, 1997.

France musées récents, *amc-hors série* — ISSN 0998-4194, Paris, 1999.

Frank Gehry's Guggenheim Museum Bilbao, u: *Guggenheim Magazine, special issue* — \$6, 1997.

Grupa autora MSU, Muzeološka koncepcija Muzeja suvremene umjetnosti, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 4/1997., str. 34-43.

ICOM — Međunarodni savjet za muzeje — STATUT & KODEKS PROFESIONALNE ETIKE, Nacionalni komitet ICOM-a, Muzej za umjetnost i obrt, Zagreb, 1991., poglavlje 1.2, str. 21.

ICOM-ov kodeks profesionalne etike, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 2/1997., str. 45.

Kovačić, G., Kvaliteta i standardi u muzejima, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 2-3/2001., str. 78-81.

Libeskind, D., Jewish Museum Berlin, u: *g+b Arts International*, Berlin, 1999.

Schneider, B., Daniel Libeskind — Jüdisches Museum Berlin, u: *Prestel*, Berlin, 1999.

Šola, T., Poslanje muzeja ili Što će nam muzeji, u: *Arhivi, knjižnice, muzeji — 4. seminar*, Zbornik radova, str. 11-22., Hrvatsko knjižničarsko društvo, knjiga XXVIII, Zagreb, 2001.

Šola, T., Marketing u muzejima, Hrvatsko muzejsko društvo, Zagreb, 2001.

Vrkljan-Križić, N., Kako to rade drugi — GUGGENHEIM MUSEUM BILBAO, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 3/1997., str. 1-4.

Vrkljan-Križić, N., Daniel Libeskind — Arhitektura povijesti i memorije, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 1-2/1998., str. 40-44.

Vrkljan-Križić, N., Ambiciozni zahtjevi budućnosti — Muzeji za 21. stoljeće, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 1-4/1999., str. 72-78.

Vrkljan-Križić, N., Kulturna politika Francuske, u: *Vijesti muzealaca i konzervatora*, 3-4/2000., str. 13-25.

Zeitgenössische Architektur in Deutschland 1970-1995, u: *Inter Nationes*, Bonn, 1996.

Summary

Nada Vrkljan-Križić

Contemporary Functions and Mission of the Museum

The aim of this article was to treat the problem of modern function and purposes of the museum (particularly art museums, but also other specialised museums), with an accent on the museum of modern and contemporary art:

— The new function of the museum in service of the entire population, regardless of their age, education and specific interest spheres — openness of the museum to all — on the basis of experience and results of »attractiveness« demonstrated on the examples of several world museums

— Equal right of all citizens to rest and entertainment — thus, also in the museum context — experience of others and present Croatian situation

— Right to culture as a basic right of all citizens

— Cultural policy in the activity of art historians and museum workers

— Efficiency of a »public policy« in the same context — do we have one at all?

— Museum as the temple of modern man — construction of buildings of exceptional significance for the conception of appearance and attractiveness of a city as a whole (world examples, Croatian reality)

— Museum as a form of art

— Role of the artist/creator in creating cultural policy and in the context of functions and purposes of art museums — integration of authors in systems of decision-making — thinking on the basis of certain experiences abroad and possible suggestions.

Memorijal Velikoga rata, Péronne, pogled na muzej uz jezero, fotograf J.-M. Monthiers, *France musées récents*, amc — le moniteur architecture, hors série, 2000., © Ministère de la Culture et de la Communication, AFAA, Ministère des Affaires Étrangères, Pariz.

Guggenheim-muzej, Bilbao, eksterijer s mostom na rijeci Nervion, fotograf Timothy Hursley, *Guggenheim Magazine*, Fall 1997., ©1997 The Solomon R. Guggenheim Foundation, New York.

Židovski muzej, Berlin, eksterijer, arhitekt Daniel Libeskind, fotografkinja Hélène Binet, *Jewish Museum Berlin*, G + B Arts International 1999,    Studio Libeskind, Hélène Binet G + B Arts International.

Guggenheim-muzej, Bilbao, izlo  beni prostor u prizemlju, Foto: Erika Barahona Ede (razglednica muzeja),    FMGB Guggenheim Bilbao Museoa 1998 Argazkia.

Musée de la Musique (Muzej glazbe), Pariz, pogled u unutrašnjost, Foto: Gaston, *France musées récents*, amc — le moniteur architecture, hors série, 2000., à Ministère de la Culture et de la Communication, AFAA, Ministère des Affaires   trang  res, Paris.

Muzej Louvre, Pariz, Piramida arhitekta Peia u unutrašnjem dvorištu muzeja, natpis nad ulazom, snimio: Tomislav Kri  i  .

Le Carrousel du Louvre, Pariz, unutrašnjost Louvrea ispod Peieve piramide, snimio: Tomislav Kri  i  .

Arheolo  ski muzej, Saint-Romain-en-Gal, pogled u unutrašnjost, fotograf L. Boegly, *France musées récents*, amc — le moniteur architecture, hors série, 2000., à Ministère de la Culture et de la Communication, AFAA, Ministère des Affaires   trang  res, Pariz.

